

ERDÉSZETI UJSÁG

SZAK- ÉS TÁRSADALMI LAP AZ ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI SZEMÉLYZET RÉSZÉRE.

Előfizetési díjak:

Egy évre ... 8 kor.
Fél évre ... 4 „
Negyed évre ... 2 „

→ Megjelenik minden vasárnap. →

Felelős szerkesztő
és kiadótulajdonos:

PODHRADSKY EMIL.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak
helye 20 fillér. Ajánlközásoknál, eladás vagy vé-
telnél minden szó után előre beküldendő 4 fill.
Nagyobb s többszöri közlésü hirdetményeknél
→ mérsékelt díjak egyezség szerint. →

XIV. évfolyam.

Szászsebes, 1910. május 1.

1. szám.

Van-e szükség lapunkra?

Arra a kérdésre, hogy van-e szükség lapunkra, vagy mondjuk egy más olyan lapra, mely hazánk erdészeti és vadászati altisztjeinek a személyi érdekeit van hivatva képviselni s azokat minden irányban megvédeni és előmozdítani, legjobban úgy felelhetünk meg, ha körül nézve ennek a két hatalmas testületnek szolgálati és működési körében, behatóan megvizsgáljuk azok szolgálati, társadalmi és megélhetési viszonyait és a teljesített lelkiismeretes, elfogulatlan kutatás eredményéből leszűrve a leplezetlen, tiszta valóságot, első sorban felvetjük a kérdést, hogy ezek a viszonyok megfelelnek-e ama szép és nemes hivatásnak, ama tág, sok fáradsággal, nagyon gyakran életveszedelemmel járó munkakörnek, a melyet betölteniök kell és mondjuk ki egyenesen: a melyet lelkiismeretesen, nagy igyekezettel és buzgón betöltenek.

Erre a kérdésre — sajnos — csak nemmel felelhetünk s meg is mondjuk mindjárt, hogy miért nem tartjuk ezeket a viszonyokat olyanoknak, a milyeneknek lenniök kellene, hogy megelégedést keltsenek azok szívében, a kiknek azok közt egész életüket kell eltölteniök.

Elsőnek felhozzuk a megélhetés kérdését s itt ki kell jelentenünk, hogy úgy az erdészeti, mint a vadászati altisztek megélhetési viszonyai általában véve nagyon szomorúak. Azért mondjuk, hogy általában véve, mert ezt a személyzet legnagyobb részéről mondhatjuk s valóban elenyészően csekély azoknak a számuk, akik ebben a tekintetben ne lennének kénytelenek panaszkodni.

Egyes erdőbirtokosok s ezek élén első sorban a magas kincstár igyekeztek ugyan erdészeti altisztjeik sanyaru helyzetén némileg javítani, de — sajnos — a mit ezen a téren tettek, azt

jóformán teljesen értéknélkülivé tette a folyton és minden téren fokozódó drágaság, mert bizony 30—40 százalékos fizetésjavítás — ha ugyan lenne is ennyi — akkor, midőn az élelmi, a ruházati cikkek, a lakbér 50—100 százalékkal emelkedtek, csak annyit ért, mint döglött lónak a patkó. A fizetésjavítással bizony a megélhetés egy csöppel sem lett könnyebb, mint volt a régi. Eiképzeltetjük már most, mennyivel rosszabbodtak a megélhetési viszonyok azoknál, a kiknek javadalmazása ma sem nagyobb, mint a milyen a drágaság előtt volt.

Második nagy baja és sérelme az erdészeti és vadászati altiszteknek az, hogy kötelességeik vannak bőven, de jogaik alig, vagy ha szorosan véve a szabályokat, ilyenekben részesedniök kellene, azokat alig ismerik. Az altisztek jogainak parányi morzsái a szolgálati szabályokban vannak letéve, de ott olyan féltő szigorúsággal őrizve, akár csak az angol bank kincses szekrényei. A szolgálati szabályok ugyanis olyan féltett kincset képeznek, a melyhez altiszt alig képes hozzá férni; olyanok azok, mint a Sybillák könyvei voltak.

A jogok eme eldugásának magától kínálkozó folyómánya az a méltatlan bánásmód, a melyben az erdészeti és vadászati altisztek legnagyobb része részesül s a mely bánásmód azután döntő befolyást gyakorol arra, hogy munkakörünkhöz, altiszti állásukhoz képest a társadalomban sem tudnak érvényesülni.

Az állami tisztviselők, de az altisztek is már évtizedek óta s mind hangosabban követelik a szolgálati pragmatika megalkotását, a kormányok azonban mindig kitértek a kívánság elől, mert nem akarták kibocsátani körükből az állami alkalmazottak fölötti korlátlan hatalmukat,

ERDÉLYI MÚZEUM

116 * 1912. SZPT. 1-

KÖNYVTÁRA

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

a melyet onnan a pragmatika mindenestre kiragadná. Most a dolog már annyira élire van állítva, hogy a magas kormány alig fog kibujni a szolgálati pragmatikának életbeléptetése alól s a vonatkozó tervezet készen is van már, de sajnálattal kell hallanunk, hogy az csak a tisztviselőkkel foglalkozik, míg a dijnokoknak, altiszteknek és szolgálknak nyoma sincs benne.

Az itt elősoroltakban találjuk az erdészeti és vadászati altisztek legnagyobb sérelmeit s a szinte számtalan sok egyéb apróbb sérelem csak ezeknek a kiágazása.

Az orvosnak, ha betegét helyesen és eredményesen akarja kezelni és gyógyítani, első sorban tisztába kell lennie annak bajával. Így van ez a sérelmek gyógyításával is.

Hiába várják az erdészeti és vadászati altisztek, hogy sérelmeik, bajaik meggyógyításának, ha előbb azokat leplezetlenül, az ő való és igaz voltukban nem tárják fel azok előtt, akik az orvoslásra hivatvák, de egyúttal a nagyközönség előtt is, hogy módjában legyen annak is azokat megismerni és gyógyításuk érdekében segédkezést nyújtani.

A sérelmeknek feltárása és megismertetése egyedül egy olyan lap útján lehetséges, mely magát tisztán csak ennek a célnak szenteli s félre téve minden tekintetet, egyedül annak érdekében küzd.

Ilyen lapnak kínálkozik most az Erdészeti Ujság s erre a felkínálkozásra feljogosítja az,

hogy sem az erdészeti, sem a vadászati altiszti személyzetnek nincs olyan saját lapja, mely az ő személyi érdekeivel törődne s ha mégis akadna valahol lap, mely magát ilyennek mondaná, az csak olyan lenne, mint az aggszüz, a mely álhajjal és álfogakkal büszkélkedik.

Az Erdészeti Ujság kizárólag és egyedül az erdészeti és vadászati altisztek személyi érdekeit írja fel zászlójára s ezekért akar s ezekért fog is igaz lelkesedéssel, hűséggel, buzgósággal küzdeni s ehhez a küzdelemhez kéri az erdészeti és vadászati altisztek erkölcsi és anyagi támogatását.

Azok, akik érzik, hogy vannak orvoslásra váró sérelmeik, vannak megcsonkított jogaik, sietni fognak zászlónk alá, akik pedig ezt nem teszik azokról feltételezzük, hogy vagy teljes boldogságban usznak, tejben, vajban fürödnek, vagy pedig hogy akár szellemi korlátoltságuk és elfásultságuk miatt alkalmatlanok a sérelmek megérzésére s míg az előbbieneket irigyelni, az utóbbiakat csak sajnálni fogjuk, ismerve azonban a viszonyokat azt hisszük, hogy sokkal több lesz a sajnálni, mint az irigyelni való.

Mi hívjuk az erdészeti és vadászati altiszteket a jogos és nemes küzdelemben való részvételre s most rajta a sor, hogy hallgassa meg hívó szózatunkat.

Nem kecsegtetjük magunkat vérmes reményekkel, de hisszük, hogy a két testületből mégis ki fog kerülni az a néhány száz lelkesedni tudó férfiú, aki lapunknak a küzdést lehetővé fogja tenni.

T Á R C A.

A mikor a piszkafa is elsül.

Irta: Bársony István.

(A Bp. H. után.)

A mikor Boncz Jóska, az iszalagosi vadőr, a Munczi Máris lakodalma után, hajnalban nagy busan bolyongott a járása körletén: a tarjáni gát felől lövést hallott.

Hirtelenében elfelejtette buját-bánatát, — mert mitagadás, ez az áldatlan érzés volt benne egész éjjel, ugyanmilyra, hogy a szemét sem hunyta be — és arra sietett, a merre a kötelessége szólította. Meg kellett tudnia, miféle lövés volt az, minthogy itt, nagy területen, sok ezer holdon, tilos volt a vadászat minden idegennek. Már pedig, hogy csak idegen lőtt, azt Boncz Jóska bizonyosra vette.

Elindult a dörrenés hangja felé, toronyiránt; ő itt el nem tévedhetett a legnagyobb sűrűségben sem, különben a gát nem volt messze és a vadőr esküdni mert volna rá, hogy a töltés oldalát sűrűn benőtt ga-

zósból lőtt ki valaki vagy egy nyulat, vagy talán éppen egy fácánt, minthogy a kis vad szívesen bujt meg ott.

Eleinte csörtetve igyekezett, mint a fiatal szarvas, a mikor türelmetlenül vágyik a legelőre. Ő maga is fiatal volt, nem sokkal tul a husz esztendőn; csak annyira, hogy már visszakerülhetett a katonaságtól, a honnan, mint családeltartót, alig egy esztendei szolgálat után hazakeresztették. A „család“ mindössze is öreg édesanyjából állott, a ki váltig biztatta szegény, hogy azt mondja: „házasodjál meg, édes Jóska fiam; ki tudja, meddig élek, oszt' ha már én sem leszek, igen árván maradsz ám!“ Szót is fogadott volna a legény, ha Munczi Márist megkaphatta volna; de hogy annak jómódu gazdaember kérője akadt, a nagyraláti szülék hallani sem akartak a más cselédje-vadorról. Vitték a siró menyasszonyt; Boncz Jóska pedig ott őgyelgett tegnap egész nap a lakodalmas ház körül; akik látták sötét arcát, mind megijedtek tőle. Ki tudja mi nem történt volna, ha az édesanyja el nem cipeli nagynehezen haza; de mihelyt a jó öregasszony lefeküdt, — persze a tyukok-

Előfizetési felhívás.

Engedve a sok oldalról jövő biztatásnak elhatároztam, hogy a megfelelő pártolás hiánya miatt mult évben felhagyott lapomat ismét életre keltem s teszem ezt abban a reményben, hogy az erdészeti és vadászati altisztek végre mégis csak belátják, hogy nekik személyi érdekeik előmozdításának céljából szükségük van egy olyan lapra, a mely kizárólag csak ezeket az érdekeket szolgálja.

A mult hóban 1200 példányban szétküldött szózatomban úgy terveztem volt, hogy a lapot már április hó elejével indítom meg, ezt a tervet azonban el kellett ejtenem, mert — nyilván az idő rövideje miatt — addig oly kevés előfizető jelentkezett, hogy ezek mellett a nagy kiadásokkal járó vállalkozást nem lehetett megkockáztatnom.

E miatt a lapot május hó elsejével indítom meg, annak első számát azonban már most, április hó derekán küldöm szét nem csak azoknak, a kik már arra előfizettek, hanem az összes ismert címekre s reméllem, hogy látva annak megindultát, mindazok a kartársak, a kik azt még eddig nem tették, sietni fognak vállalatom — sőt jobban mondvá az ő vállalatuk — támogatására.

Felkérem ennél fogva mindazokat az igen tisztelt kartársakat, a kiknek kezébe lapom eljut, hogy arra ne csak ők maguk siessenek előfizetni, hanem igyekezzenek annak környékükből kartársai közt is minél több előfizetőt szerezni.

Az előfizetési díjak a következők:

május—december 8 hóra 5 K 34 F.

május—október 6 „ 4 „ — „

május—július 3 „ 2 „ — „

Az előfizetési díjat kérem lehetőleg azonnal, de legkésőbb május hó 6-ig a csatolt postautalvány felhasználásával beküldeni, már itt megjegyezvén, hogy a következő számot, mely május hó 8-án fog megjelenni,

kal — Jóska megint talpon volt, a kertek alatt sompolygott a vigalmas tanyáig, egész éjszaka ott hallgatta a nótázást, a cigány hegedűjét, klarinetjét, szorongatta a közben a puskáját; husszor is azon volt, hogy odatoppan és akkor jaj a vőlegénynek, jaj a menyasszonynak, de leginkább jaj neki magának: százszor, ezerszer jaj! Mert azután már csak a börtön lehetne hátra. De abba meg beleszakadna az édesanyja szive.

Igy vivődött a bosszuvágy és fiui szeretet küzdelme közt, a mig egyszer csak elmúlt az éjszaka és kezdődött a hajnal, a melynek a piros világossága, hűvössége kijózanította annyira-amennyire. Megszökött az ő boldogságának a temetőjétől és nekivágott az erdőnek, a hallgató csöndnek, a hol legfeljebb ha egy-egy rigó kiabált utánna valamit, a mint a vadállatok ösvé-nyeit bujta.

E közben történt a lövés és Jóska szinte lihegve futott oda, a hol történt.

A mikor a vágás bokrai közül a tisztásra toppant a gát mellett, bámulva állott meg egy pár pillanatra és

csak azok kapják, kik az azért járó előfizetési díjat addig beküldték.

Szászsebes, 1910. évi április hóban.

Podhradszky Emil,
az Erdészeti Ujság szerkesztője és kiadója.

VADÁSZAT.

Vadászati jog az ó-korban.

Kulturát felmutatni tudó népek közt legelsőbben a mesés Indiában akadunk a vadászati jog első nyomaira. Az ősrégi hindu vallás hierarkikus törvényei értelmében a vadászat tilos volt. A hindu bölcsek szent könyvei a vadászatot az emberiség tíz főbüne közé sorolták. Ám ez csak az alsóbb néposztályoknak szólt. A hindu kasztrendszer kiváltságos osztályainak nézőpontjából tekintve: tilos a vadászat gyakorlása csupán a két alsóbb kasztnak volt, mely egyébként a vadászattal járó fényűzést meg sem engedhette magának.

A termékeny India lakóinak tulnyomó része már ősidőkben földmiveléssel foglalkozott. A földmivesosztály általában gyűlölte a vadászatot és pedig két okból; egyrészt, mert benne az őt elnyomó előkelőbbek kiváltságos előjogát látta, mellyel Indiaszerte csak oly módon visszaéltek, mint tették Európában a hűbérurak féktelenebbjei a középkor során. Másrészt gyűlölték a vadászokat, mint akik a földet, a földmivesnép fáradsággal megmunkált területeit és hasznos ültetvényeit vadászataikon kiméletlenül taposták, gázolták, rongálták, úgy maguk, mint az üzött vad utján.

Hallgatagon türt hivatásos vadásznak Indiában csak a távol Himalája rengetegei közt élő havasi pásztor volt tekinthető, aki a vadak ellen nyáját kénytelen volt oltalmába venni s akire a vallási vadászati tilalom ki nem terjeszkedett. Ám ha a vadászat csak a főrangú hinduk előjoga volt is, azért a pásztornépen s az előkelő em-

megdörzsölte a szemét, hogy vajjon nem álmodik-e. Az „orvvadász“ tudniillik ott volt előtte, alig harminc lépésnyire tőle, csak hogy nem olyan vala, mint a többi, a ki a tilosban szokott lövöldözni. Ennek szoknyája volt, kurta kék szoknyája és a szoknya fölött piros pettyes pruszlik fogta össze a keblét, de különben mezitelen volt a karja és a lába, sőt még a lábszárából is legalább a fele. Borzas, sötét haját tarka pántlika fogta össze, de a szellő minduntalan belemarkolt a hullámos női sörénybe és játszott vele, hol előre fujta, hol megint hátra, a hogy a leányzó éppen mozdult a fejével.

Ott álltak szemközt egymással és mindketten kővé meredtek kis időre. De a mint a leány, kinél puska volt, tovább akart menni, Jóska is észhez kapott.

Kicsoda maga lelkem és mit csinál itt? — kérdezte egyelőre szigorú kötelességérzetéhez képest és szeliden.

A leány megállott.

— Mi köze hozzá, akárki vagyok is, látja, hogy vadászom, ölyvekre vadászom — volt a kissé hepciás felelet.

bereken kívül is akadt a Gangesz és Indus rejtettebb völgyeinek vadban dúsz tájékain olyan lakosság, mely a vallási tilalom ellenére önvédelemből vadászta, üzte a vadat.

A kultúra gyermekkorában, minőben a pár ezer év előtti India is volt, a vadászat oly foglalkozás számba ment, melyhez világszerte bárki akadálytalanul hozzáférhetett. Aki vadászni kívánt, lett légyen nagyobb vagy alacsonyabb rangú, korlátlanul gyakorolhatta ebbeli jogát, ha ugyan ezt a korlátlanúságot jognak lehet minősíteni. Egyébként az általános vadászati jog fogalma az emberiség ősjogában gyökerezik, mellyel az ősember, ha magát és vagyonát biztosítani akarta, kénytelen volt a vadállatok támadásai ellen védekezni. Ez így volt a kultúra bölcsőjét ringató távol mesés Keleten, de így maradt a kultúrát tovább fejlesztő Nyugaton is.

Az őskor vadjainak zavartalan szaporodása és terjeszkedése idején nemcsak a pásztor, mint az őskor egyedüli hivatásos vadásza, hanem kivétel nélkül mindenki vadászati jogot gyakorolt, akinek cirkulusait az állatvilág zavaróan keresztelte. Mint Vergiliusz írja: „Utóbb aztán nemcsak a szükség kényszere, hanem a vadászat nyújtotta szórakozás és élvezet is a vadászat gyakorlását az emberiség körében lassanként mind általánosabbá tették.” Tehát a Vergiliusz által oly vonzóan megírt trójai hadjárat idejét megelőző korszakok vadászembere sem vadászott csupán a miatt, hogy a vadat magától távol tartsa, vagyis a vadak ellen védekezzék, hanem vadászott néha kedvtelésből is.

Liviusz leírásaiból olvassuk, hogy az állatvilág köréből az oroszlánt, a hiúz, a farkast, a vadkant, a zergét nemcsak saját korának vadásza, hanem a régi idők vadászembere is szenvedelemmel üzte. Liviusz közlése Európa vadászterületeire vonatkozik. Tudjuk, hogy az oroszlán Görögország berkeiből csak a Krisztus születése körüli időben pusztult ki véglegesen.

Jóska elképedt.

— Maga hát vadászik, hát oszt' ugyan kinek a területén, ha szabad kérdenem?

— Kién? A magamén! — felelt a leány s rezgett egyet a vállán, a melyen a puskája nyugodott.

— No akkor valamelyikünk most megtévedt — mondotta a vadőr, folyvást szeliden, minthogy sehogy sem birt erre az „orvvadászra” igazán haragudni. — Magam volnék a vadőr, és hát most bekisérem magát lelkecském a községbe s ott a bíró előtt tisztázzuk a dolgot.

A szoknyás vadász fölpattant.

— Mit beszél maga? Bolond maga, vagy engem néz annak?! Haha! Csak nem képzelem, hogy majd bekísérhet engem, mint valami törköző pásztorgyereket?! Nézze meg az ember!

Jóska annál jókedvűbb lett, minél jobban kezdett tüszöggni az ő tettenért vadmacskája. Annyi szent, hogy feneszép volt ez a kékbepirosba tarkálló pillangó, mert hogy már azt sem tudta a vadőr, hogy tisztelje iga-

A vadászati jog gyakorlása a történelmi ó-kor idején a római császárság korában, tehát a Krisztus születése utáni első századokban, korlátlan maradt, úgy hogy tilalomféle a félvilágot magába foglaló római birodalomban senkit sem feszélyezett: bármily rendű-rangu ember, még a rabszolga is, ha ideje engedte, a vadászat gyakorlásánál tér és időbeli korlátokat nem ösmert.

Ám azért a tilalom fogalma egyes népeknél még sem volt egészen ösmeretlen. Így az ó-egyiptomiak tilalom alá vették a vidrát s az ibiszt; persze koránt sem azért, mintha ezeket mint vadász-objektumokat védeni akarták volna, hanem egyszerűen azért, mert a vidrát, ibiszt s még néhány állatot tiszteletben tartották, sőt kultuszoknak oltárt emeltek, áldozatokat mutattak be.

*

Az erdei szalonka fészkelő-területe.

Vadászkörökben szélteben vallják azt a nézetet, hogy az erdei szalonka „a magas északon, Svédországban és Norvégiában költ”, ellenben nálunk csak átvonuló madár, mellyel csak az őszi és tavaszi huzások alkalmával találkozunk. Az igazság ezzel szemben az, hogy kevés madárfajunknak van olyan óriás kiterjedésű fészkelőterülete, mint az erdei szalonkának. Ez a fészkelőterület nyugatról kelet felé haladva kezdődik az Atlanti-oceánnál az angol szigetországtól s tart végig egész Európán és Ázsián egészen a Csendes-oceánig; még Japánország is beletartozik a fészkelőterületbe. Északi határát Európában közelítőleg a sarkkör alkotja; Ázsiában fokozatosan délibb fekvésű területekre szorul ez a határvonal, úgy hogy Szibéria keleti partvidékét körülbelül a hatvanadik szélességi foknál éri el. Déli irányban nem oly szabályos ez a határvonal. Így például fészkel a Kanári- és Azoni-szigeteken, valamint Madeirán is, itt azonban nem húz a szalonka, mert állandó madár, mely télen-nyáron helyt marad. Az összefüggő fészkelőterület déli határát nagy hegláncok alkotják, jelesen a Piréne-

zán, minő csinos állathoz hasonlitsa, hisz' asszonyt, így puskásan, hepciásan sehogy sem mutatott. Tréfán járt az esze, de komoly maradt mellette.

— Már pedig ebből én nem engedhetek szívem, nekem a kötelességem parancsol és ha nem azt teszem, a mit muszáj, akkor elcsap a gazdám, ugye ilyet nem kívánhat? Nézze csak, ott jön az öreg Kádas, a másik vadőr, a kivel én határos vagyok, ha őt ideintem, akkor mindketten magát megköttözzük s rádobjuk egy rudra, úgy visszük be szépen a községházára le, mint valami eladó báránykát.

A leány arca erre a fenyegetésre hirtelen elváltozott.

A milyen makacs, dacos, kötekedőforma volt az imént, olyan hihetetlenül megszelidült. Elhalványodva, majdnem pityeregve mondta:

— Az Istenért, csak nem tesznek így csuffá?!

Most már éppenséggel olyan bolondul szép volt, hogy a fiatal vadőrt fülig elöntötte a nagy csudálkozástól a pirosság.

(Folyt. köv.)

usok, az Alpesek, a Balkán, a Kaukázus és a Himalája. Ezen a nagy vonásokban megrajzolt fészkelési területen belül a fészkelők száma nagyobb északon és keleten, mint délen és nyugaton. A fészkelőterület tengelye tehát délnyugat-északkeleti irányu s ugyanilyen irányu nálunk az erdei szalonka tavaszi fölvonulása is. A hazánkban előforduló erdei szalonka tulnyomó részben átvonuló, de azért sokkal nagyobb a fészkelők száma, mint általában gondolják. A Kárpátokban, Pozsonytól Orsováig, mindenütt fészkel, de költ az Alföld nagy kiterjedésű erdeiben is, így péleául a bélyei uradalomban a Drávatorok környékén. Részletekre kiterjedő pontos kimutatásunk azonban jelenleg még nics.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

— **Triesti általános biztosító társulat** (Assicurazioni Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. Az alanti cikksorozatban közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali), e legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg- és betörés elleni biztosításokat. Követit továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jég- és viszontbiztosító r. t., baleset és szavatossági biztosításokat az Első általános baleset ellen biztosító társaság, valamint kezességi és óvadékbiztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosításokat és versenylovak, telivérek és egyéb értékesebb tenyészállatok biztosítását a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság számára. A szászsebesi ügynökség: Bauman József, Sonner Simon, Gündisch Michael.

*

A Triesti Általános Biztosító Társulat.

(Assicurazioni Generali) f. évi március hó 17-én tartott 78-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1909. évi mérlegek. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1909. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 1.034.103,236 korona és 09 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 45.594,164 korona és 37 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 20.902,175 korona 14 fillérrel 304.144,877 korona 43 fillérre emelkedett. A tűzbiztosítási ágban, beleértve a betörés- és tűkörüveg biztosítást a díjbevétel 18.260,118,363 korona biztosítási összeg után 30.032,501 korona 57 fillér volt, miből 11.650,831 korona 96 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 18.381,669 korona 61 fillérre rugott és ez összegből 13.658,715 korona 83 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkelezvények összege 127.799,977 korona 76 fillér. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitett 3.851,471 korona 90 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.772,890 korona 57 fillérre rugott. Károkért a társaság 1909-ben 38.550,375 korona 41 fillért és alapítása óta 977.344,967 korona 32 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 192.489,457 korona 63 fillér esik. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 24.677,880 korona 19 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereségtartalék, mely 6.300,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamingadozására alakított tartalék, mely az ideai átutalással együtt 15.336,461

korona 71 fillérre rug, továbbá felemlitendő a 160,000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutalással 1.621,418 korona 48 fillért teszi ki. Részvényenként 600 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 346.151,371 korona 42 fillérről 366.829,741 korona 68 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 77.884,424 korona 11 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 31.094,716 korona 81 fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 3.609,138 korona 57 fillér. 4. Értékpapírok 237.547,914 korona 18 fillér. 5. Követelések államoknál és tartományoknál 9.372,603 korona 39 fillér. 6. Tárcá váltók 581,948 korona 79 fillér. 7. Készpénz és az intézet követelése a hitelezők követeléseinek levonásával 6.738,995 korona 83 fillér. Összesen 366.829,741 korona 68 fillér. Ezen értékekből 71,5 millió korona magyar értékekre esik. Az Assicurazioni Generali a múlt évben a „Minerva” általános biztosító részvénytársaságot alapította meg Budapesten, mely társaság a kezességi és óvadék-, valamint az eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítást, nemkülönben a versenylovak, telivérek és más értékesebb tenyészállatok biztosítását vezette be mint új ágaikat hazánkban.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Az őszi ültetés.** Csodálatos, hogy a legtöbb ember milyen szívosan ragaszkodik a szokásokhoz. Szakemberek magyarázzák, hogy a fákat, cserjéket és rózsabokrokat legjobb ősszel elültetni s majdnem mindenütt tavasszal végzik ezt a munkát. Ha a természet ősszel pihenésre tér s a fák és cserjék nedvkeringése megszűnik, megkezdődhetik az át- és elültetés ideje. Azok a fák és bokrok, a melyeket ebben az időben ültetnek el, sokkal jobban vernek gyökeret és életerejük sokkal nagyobb, mint azoké, a melyeket tavasszal ültetnek el. A nedvkeringés ugyanis már januárban ismét megindul s a nap melege új életre kelti a vegetációt. Az újonnan elültetett fa, vagy cserje most zavartalanul kezdheti meg életműködését. Ha az ültetést tavaszra hagyják, a mikor már minden fa és bokor hajt és rügyezik, akkor a nedvkeringést mesterségesen visszazoritják s az életműködést hosszabb időre megzavarják. Ezzel nemcsak gyöngítik a növényt, hanem életerevalóságát is csökkentik. Mindenki tapasztalhatja, a ki érdeklődik a kertészet iránt, hogy az ősszel ültetett fa és bokor tavasz ébredtével erőteljes rügyezésbe kezd, míg a tavaszkor elültetett fa vagy cserje sokszor május végéig is sinylődik s csak lassan, fokozatosan tud életre kelni, a legtöbbször azonban végképpen elpusztul.

* **A bölények paradicsoma.** Mig az Egyesült Államokban mesterséges szaporítás útján akarják megakadályozni a bölény kipusztulását: Ausztráliából egy óriási bölény-csorda fölfedezéséről érkezik hír. Ennek a fölfedezésnek érdekes története van. Körülbelül husz esztendővel ezelőtt történt, hogy egy fiatal amerikai származású farmer, William H. Miller, hat bölényt rendelt egy csikágói kereskedőtől. Öt tehenet és egy bikát. A

bölények meg is érkeztek s Miller nyugati Ausztrália egyik ösrengetegjébe, az Adelaide folyó balpartján fekvő évszázados fák és bozótok közé vitte őket. Tenyészeni akarta az Egyesült-Államok legérdekesebb és leg-hatalmasabb állatát, melyekre az ősidőkben oly nagy büszkeséggel vadásztak az indiánusok. A hely, a hová Miller a bölényeit vitte, gyönyörű és elragadó volt s a kengurun és emun kívül vadkacsa, pulyka és más mindenféle tarka madár tartózkodott benne. Itt élt Miller a bölényeivel, melyeket évek során át sikerült annyira megszeliidítenie, hogy nem félték tőle. Az ösrengetegben Milleren kívül sohasem járt ember s a modern Robinzon pompásan érezte magát a vadregényes, sűrű erdőben. Hat év múlva azonban megbetegedett, sárgalázba esett és meghalt. Bölényei pedig szabadokká váltak s rohamosan szaporodtak. A minap angol vadászok vetődtek az Adelaide folyó vidékére s meglepődtek, midőn a nagy csordákban legelésző bölényeket meglátták. Óvatosan átkutatták a szigetet s azt mondják, hogy a bölények száma meghaladja a hatezret. Egy kis barlangban megtalálták Miller holttestét és naplójegyzeteit. Így jutott nyilvánosságra a bölények szaporodásának titka.

* **Ostrom az erdőben.** Aradról jelentik: Barest község határában március 28-án éjszaka Berecz András erdőkerülő házáat valósággal megostromolták ismeretlen vadorzók, akik sortűzzel támadtak a kerülő hajlékára. A vakmerő merényletnek egy ártatlan gyermek az áldozata, akit az egyik golyó életveszélyesen megsebesített. Az orvttámadás este tizenegy órakor történt. A szobában még lámpa égett. Egyszerre három puskalövés dördült el. Mind a három golyó az ablakon át az asztal körül ülők feje fölött suhant el. Pillanat múlva még egy lövés dördült el s a golyó a kis nyolc éves fiut érte a ki véresen bukott a földre. A megrémült család eltorlaszolta lakását a legnagyobb rettegésben töltötte az éjszakát, de a támadás nem ismétlődött meg. Berecz András azt állítja, hogy a merénylet idegen vadorzók voltak, a kikkel már több ízben találkozott éjszakai körútjában s a kik többször rá is lőttek. Az ünnepek előtt ismét rájuk bukkant s a gyorsan menekülő alakok után két lövést tett. Az egyik lövés talált is, mert fájdalmas kiáltást hallott, messze uton véryomokat is fedezett föl, de azért az üldözött tolvajok elmenekültek. Az erdőőr azt hiszi, hogy ezek akarták most boszúból egész családját kiirtani. A megsebesült kisfiut a belényesi kórházba vitték. A golyó a lapocka csontjába fúródott.

A szerkesztő postája.

Gressó Lajos urnak, Bazin. A lapot az előfizetők gyér jelentkezése miatt április elején nem lehetett megindítani. A gyér jelentkezés oka bizonyosan az elmúlt husvéti ünnepek, melyek bizony a szerény javadalmazású kartársak erszényét nagyon igénybe vették. A május 1-iki első számot azért küldjük szét már most, hogy a lap megindult iránt az eddig jelentkezett előfizetőket megnyugtassuk, de azért is, hogy azoknak, a kik ezt még eddig nem tették, elég idejük legyen előfizetéseiket a második szám megjelenésig, tehát május hó 8-ig beküldeni. Reméljük, hogy legalább a kezdet nehézségeinek legküzdéséhez szükséges 400—500

előfizető addig jelentkezni fog. Egyébként fogadja hálás köszönetünket buzgólkodásáért!

Szerkesztői üzenetek.

Bencze Lajos urnak, Alpár. Mint már a szózatban is jeleztük, azoknál a volt előfizetőinknél, kik tulfizetésben voltak, előre fizetett díjaikat a f. évi 4-ik évnegyedtől kezdve részletekben beszámítjuk. Ezt előbb s illetve addig, míg a lap fennállása legalább 500 előfizető által biztosítva nem lesz, nem tehetjük, annál kevésbé, mert a nyomda most négy szám nyomási díjának, tehát legalább 240 koronának egyszerre s előre való beküldését és azon túl is minden szám nyomási díjának előre való beküldését követeli. Éppen ezért kérjük összes barátainkat, hogy tekintettel ezekre a súlyos viszonyokra, legalább $\frac{1}{4}$ évi előfizetést május hó elején okvetlenül beküldeni sziveskedjenek.

HIRDETMÉNYEK.

Eladó kopó.

2 éves, kan, szép, erős növéssű, nyulat, rókát jól hajt. Ára 30 K. **Glaser Emil** bőrkereskedő, Szászsebes.

321—1910. szám.

Pályázati hirdetés erdőőri állásra.

A fogaras vármegye területén, illetve az alulírt m. kir. állami erdőhivatal kerületében megüresedett egy (1) erdőőri állásra a szolg. és fegyelmi szabályok függeléke I. 4. pontja alapján pályázatot hirdetek.

Az erdőőr javadalmazása:

1. 660 K évi bér előleges havi részletekben.
2. 80 K évi lakpénz.
3. 64 K tűzifa-átalány és
4. 60 K legelőváltás előleges negyedévi részletekben.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy magyar állampolgári minőségüket, fedhetlen életüket, a 24 éves életkor betöltését, az erdőőri szakvizsgálat letételét és ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett hibátlan beszélő- és halló-képességüket igazoló

- a) illetőségi igazolvánnyal,
- b) hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal,
- c) születési anyakönyvi kivonattal,
- d) erdőőri szakvizsgálati bizonyítvánnyal,
- e) közhatósági orvosi bizonyítvánnyal, végül
- f) esetleg még szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt

szabályszerűen bélyegelt és Fogaras vármegye törvényhatósága erdészeti albizottságának címzett, sajátkezűleg irt folyamodványukat alulírt m. kir. állami erdőhivatalnál legkésőbb **folyó évi április hó 24-ig** benyujtsák.

Megjegyzem végül, hogy azok a pályázók, akik az államnyelvének feltétlenül megkövetelt szóban és írásban való tökéletes birásán kívül a román nyelv tudását is igazolják, előnyben részesülnek és hogy a hiányosan felszerelt, valamint az elkésve beérkező pályázati kérvényeket figyelembe nem veszem.

Fogaras, 1910. április hó 5-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIREVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

János

Brasweller

Cs. és kir. kizárólagosan a katonaságban és a hadiiparban használt órák készítője.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltnék.

PALLÓS JENŐ ÉS RÓNAI GYULA

BUDAPEST, V. BÁTHORY-UTCA 19.

BENZIN ÉS NYERSOLAJ

MOTOROS CSÉPLŐSZERELVÉNYEK!

ÁLLANDÓ RAKTÁR!

EGY ÉVI JÓTÁLLÁS!

AZONNALI SZÁLLÍTÁS!

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEN!

SZÁLLITUNK TOVÁBBÁ: NYERSOLAJ, BENZIN ÉS SZIVÓGÁZMOTOROKAT, BENZINLOKOMOBILOS MAGÁNJARÓKAT, FAVÁGÓ ÉS APRÍTÓ GÉPEKET. TELJES MALOMBERENDEZÉSEKET SZAKSZERŰ KIVITELBEN. ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST DIJMENTESEN KÜLDÜNK.

Egyedüli ferlachi gyártmány!

A bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Arany érem:
Páris 1906. 46 remekelés.

OGRIS MARKUS Ferlach, Karinthia

—|| fegyvergyár és (präcios) puskaműves. ||—

Szállit elsőrangú bármily rendszerű vadász- és céllövőfegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű Drilling-fegyverekben Súlyuk 2·8—3 kg. Browning-féle serétes ismétlő-

* * * * * fegyver 210 K gyári árban. * * * * *

Egy Mannlicher Schönauser ismétlő kurtály 9·7 mm. és 9 mm. öbű, 400 lépésig, jótállás mellett, a
legpontosabban belőve, ára 190 K.

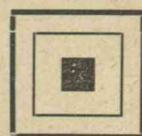
Egy Mannlicher Excelsior ismétlő kurtály 11·5 mm. öbű, acélköpenyburkolatu és legerősebb a füst-nélküli lőpor töltés használatára, a legpontosabban belőve, egész hossza 101 cm., sulya 2·5 kg., nagy kezdő sebességgel és a legerősebb átütő erővel, nagy vad lövésére igen alkalmas, ára 190 K.

Egy Mannlicher ismétlő kurtály 95-ös minta, 8 mm. öbű, 140 K.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Magyar levelezés.

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udvari szállítók, BUDAPEST, IV. Váci-utca 35.

A nagym. földmívelési m. kir. miniszterium 70542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlva.

Erdőtisztviselői, altiszti és szolgálai egyenruhákat, egyes egyenruhadarabokat s mindennemű felszerelési cikket ajánlunk kitűnő mesteri szabás és izlésteljes kiállításban.

Fehérneműek és harisnyák óriási választékban.

Fegyverek- és töltényekből állandó nagy raktár.

Polgári ruhák a legjobb magyar és angol szövetekből elsőrangú szabászok közreműködésével készülnek.

Hivatalos úton részletfizetésre is eszközölhetők megrendelések és nagyobb megrendelés esetén kívánatra saját költségünkön egy szabászt küldünk a mértékek felvétele végett.

Árjegyzéket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk és vevőink kényelmére bármely cikket beszerzünk. Meg nem felelőt visszaveszünk.

Legrégibb és legnagyobb egyenruházati intézet!

Faragó Béla

Cs. és kir. udvari szállító

ZALAEGERSZEG

Magyar magpergető gyára
erdészeti csemete-telepei

Ajánl saját magpergetőjében termelt legmagasabb csiraképességű

tűlevelű magvakat, ^{kitűnő} ^{minőségű} **lombfa magvakat,**

kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot, fűmagvakat, répa, here és más gazdasági magvakat, saját telepein nevelt, kitűnően fejlődött, erdősítési célokra alkalmas

tű- és lomblevelű csemeték,

gyümölcsfákat, válogatott fajokban diszfenyőket, sorfákat, **élősvény-csemetéket.**

Alkalmi vétel:

Több millió tölgycsemete	20—150 cm. magas
50.000 drb. diszbokor	1½—3 m. „
20.000 „ diszfenyő	1½—3 „ „